

Investing in the future through Social and Solidarity Economy

POLICY BRIEF • APRIL 2018

Οι άνθρωποι στην Ευρώπη και γενικότερα στον κόσμο, αντιμετωπίζουν πολλαπλές κρίσεις, όπου η εκπαίδευση και η απασχολησιμότητα προκαλούνται από σημαντικές κοινωνικές ανισότητες, τεχνολογική ανάπτυξη χωρίς βιωσιμότητα και ένα δυσλειτουργικό οικονομικό σύστημα που οδηγεί σε εκμετάλλευση, σε επισφαλή εργασία και κακές συνθήκες διαβίωσης λόγω της κλιματικής αλλαγής, της ρύπανσης και εξάντλησης των φυσικών πόρων.

Οι συνθήκες διαβίωσης σε παγκόσμιο επίπεδο δεν είναι συμβατή με την οικονομική ανάπτυξη: είναι αναγκαία μια νέα κοινωνική ανάπτυξη και η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ΚΑΛΟ) μπορεί να παίξει ένα σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της καθημερινότητας και την ποιότητα ζωής στις κοινότητες, και να μειώσει τον ανταγωνισμό και το προσωπικό κέρδος.

Σχετικά με το έργο

Το έργο SSE.IVET χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ και υποστηρίζει την ιδέα ότι η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ΚΑΛΟ) αποτελεί ένα εναλλακτικό κοινωνικοοικονομικό μοντέλο και ότι η Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση μπορεί να είναι ένα εργαλείο κοινωνικής αλλαγής. Οι νέες γενιές θα πρέπει να οικειοποιηθούν τις αρχές και τις αξίες της ΚΑΛΟ. Για τον σκοπό αυτό, μια ομάδα φορέων της κοινωνίας των πολιτών και κοινωνικές επιχειρήσεις από 7 χώρες¹ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ΚΑΛΟ, εκπαιδευτικοί φορείς και ένα Ευρωπαϊκό δίκτυο της ΚΑΛΟ (RIPESS) – εργάστηκαν μαζί για δύο χρόνια, ώστε να προωθήσουν την ΚΑΛΟ στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης, να προωθήσουν τις αρχές της συνεργασίας και της αλληλεγγύης και να εμπνεύσουν τους νέους να γίνουν πρεσβευτές για ένα πιο δίκαιο και βιώσιμο μέλλον.

Το έργο SSE.IVET σκοπεύει να δημιουργήσει πολιτική και να προσελκύσει άτομα που λαμβάνουν αποφάσεις, ώστε οι εκπαιδευτικές ενότητες να αποτελέσουν μια καινοτόμα παιδαγωγική προσέγγιση στο πρόγραμμα σπουδών της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Γιατί η ΚΑΛΟ και τι είναι αυτό;

Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία αποτελεί ένα αναπτυσσόμενο και υποσχόμενο κοινωνικοοικονομικό μοντέλο σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι μια κριτική, δομημένη και πλουραλιστική προσέγγιση, σε όλες τις κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες, που προωθεί την δημοκρατία στην εργασία και κοινότητα, τις χειραφετικές σχέσεις, την πολιτισμική ποικιλομορφία, την κοινωνική δικαιοσύνη, την περιβαλλοντική ασφάλεια και την τοπική και αποκεντρωμένη

¹ Βουλγαρία, Τσεχία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία και Ρουμανία.

διοίκηση, όπως αναπτύσσονται στην Ατζέντα 2030 και τους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs).

Παρολ' αυτά δεν υπάρχει αποδεχόμενος ορισμός για την ΚΑΛΟ σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, το έργο SSE.IVET ανέπτυξε ένα ξεκάθαρο ορισμό και περιγραφή για τους οργανισμούς της ΚΑΛΟ.

Είναι οι οργανισμοί² που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες και βασίζονται στις αρχές:

- Είναι μέλη δικτύων και δικτύων παραγωγής-διανομής
- Προωθούν μια συμμετοχική και δημοκρατική δομή, που βασίζεται στις πρωτοβουλίες των πολιτών
- Έχουν κοινωνικούς, πολιτιστικούς και οικολογικούς στόχους
- Υλοποιούν οικονομικές δραστηριότητες με κοινωνικό όφελος (όχι για προσωπικό κέρδος)

Γιατί πρέπει η ΚΑΛΟ να περιλαμβάνεται στην επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση;

Η πραγματική αλλαγή απαιτεί αλλαγή στις συνειδήσεις, μια νέα αντίληψη της εργασίας και ανάπτυξη στις δεξιότητες. Για αυτό η εκπαίδευση και η κατάρτιση αποτελούν καθοριστικό παράγοντα σε αυτή την διαδικασία, κυρίως σε αυτές όπως η Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση, που στοχεύουν σε μια καθοριστική περίοδο της διαμόρφωσης των νέων ατόμων.

Η Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση στοχεύει στην ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων των νέων ώστε να έχουν ένα ενεργό ρόλο στην διαμόρφωση της αγοράς εργασίας για δίκαιες ευκαιρίες και ευκαιρίες συνεργασίας.

Παρόλο που στις μέρες μας η ΚΑΛΟ, δύσκολα αναφέρεται στους οδηγούς σπουδών, η ΚΑΛΟ και η Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση, έχουν ένα σημαντικό κοινό: την ανάπτυξη σημαντικών δεξιοτήτων ενεργών πολιτών, την ανάπτυξη των προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, στην ανάπτυξη της πρωτοβουλίας και της επιχειρηματικότητας, στην ευαισθητοποίηση και πολιτιστική έκφραση, και στην εκπαίδευση με μεθόδους μη-τυπικής μάθησης.

Πλαίσιο κατάρτισης της ΚΑΛΟ

Στα προηγούμενα 3 τρίμηνα το έργο SSE.IVET υλοποίησε τα παρακάτω:

- Καταγραφή των ευκαιριών και περιορισμών της επαγγελματικής κατάρτισης στις χώρες εταίρους και σε επίπεδο ΕΕ.
- Ένα κοινό πακέτο εκπαιδευτικών ενοτήτων σχετικά με την ΚΑΛΟ στην επαγγελματική κατάρτιση, εστιάζοντας σε τρεις βασικές θεματικές: «Αξίες και αρχές της ΚΑΛΟ», «Δημοκρατική Διαχείριση» και «Δεοντολογικές και Αλληλέγγυες πηγές χρηματοδότησης».
- Τρία πιλοτικά, εκπαιδευτικά προγράμματα με την συμμετοχή νέων από τις επτά χώρες-εταίρους, ώστε να εξετάσουν και να αξιολογήσουν τις ενότητες – χάρη στις προσπάθειες των εταίρων, εκπαιδευτών, εκπαιδευτικών και εμπειρογνομόνων από τον χώρο της ΚΑΛΟ και της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Τα αποτελέσματα της καταγραφής έδειξαν ότι ο οδηγός σπουδών της επαγγελματικής κατάρτισης καθορίζεται από το κράτος, το οποίο είναι υπεύθυνο για αυτά, και αποτελεί σημείο αναφοράς για τα σχολεία και τα επαγγελματικά κέντρα και σχολεία. Βασισμένο στον συνδυασμό δεξιοτήτων, ικανοτήτων και γνώσεων, το πρόγραμμα της επαγγελματικής κατάρτισης εστιάζει στα μαθησιακά αποτελέσματα και περιλαμβάνει μια λίστα περιεχομένων για την επίτευξη τους και ένα σύστημα αξιολόγησης.

² CIRIEC International; Centre International de Recherches et d'Information sur l'Economie Publique Sociale et Coopérative (2017). *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*.

Καθώς το πρόγραμμα σπουδών δεν έχει μορφοποιηθεί ώστε να σχετίζεται με την ΚΑΛΟ, οι εκπαιδευτές εφαρμόζουν το Εθνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Όμως έχουν ένα βαθμό αυτονομίας στην υιοθέτηση νέων θεματικών. Αυτό φαίνεται να είναι η επιλογή για των κέντρων και σχολών επαγγελματικής κατάρτισης, που είναι μέρος του τρίτου τομέα.

Σε μερικές χώρες (Γερμανία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Τσεχία και Ιταλία) το σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης περιλαμβάνει εργαζομένους και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Τα άτομα που λαμβάνουν τις αποφάσεις πρέπει να δράσουν ώστε να ανταποκριθούν με μεγαλύτερη ευελιξία στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, λαμβάνοντας αποφάσεις σχετικά με τις αξίες και τις αρχές της ΚΑΛΟ.

Συμπεράσματα

Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία αποτελεί μια συγκεκριμένη κοινωνικοοικονομική προσέγγιση για την αντιμετώπιση προβλημάτων της μη βιώσιμης ανάπτυξης και μπορεί να αποτελέσει ένα καθοριστικό παράγοντα στην Ατζέντα 2030 και της SDGs με συγκεκριμένες κοινωνικές, τεχνολογικές καινοτομίες και πρακτικές.

Επιπλέον, το έργο SSE.IVET υποστηρίζει την Ειδική Ομάδα των Ηνωμένων Εθνών της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (TFSSE) στην αναγνώριση της κινητοποίησης και συνεργασίας κρατών, φορέων της ΚΑΛΟ, δίκτυα, της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να αποτελέσουν ένα παγκόσμιο κίνημα, επαναβεβαιώνοντας τον κοινωνικό έλεγχο και βάζοντας ως προτεραιότητα τους κοινωνικούς στόχους και όχι την αύξηση του κέρδους. Η ΚΑΛΟ είναι η βασική μορφή της οικονομίας που στοχεύει στην κοινωνική προστασία και ισότητα.

Το SSE.IVET σκοπεύει να επιτύχει τους στόχους του και δεσμεύεται να προωθήσει την συνεργασία μεταξύ του τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, οργανισμούς της ΚΑΛΟ και ινστιτούτα. Πιο συγκεκριμένα το έργο SSE.IVET στοχεύει να:

- Προσδιορίσει τις δεξιότητες και ικανότητες που προσφέρει η ΚΑΛΟ
- Προσδιορίσει εις βάθος τους δείκτες που μπορούν να ορίσουν τον τομέα της ΚΑΛΟ
- Προωθήσει την συνεργασία μεταξύ της ΚΑΛΟ και της επαγγελματικής κατάρτισης, καταγράφοντας τις πρωτοβουλίες και επιχειρήσεις της ΚΑΛΟ που είναι έτοιμες να εντάξουν νέους στην εκπαίδευση.

Εκπρόσωποι κρατών που μοιράζονται το ίδιο όραμα μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων, υιοθετώντας τις παρακάτω συστάσεις.

Συστάσεις

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο:

- Μετάφραση του Άρθρου 1 του πρόσφατου “Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων” που προωθείται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ¹ ώστε να παρουσιάσει την ΚΑΛΟ ως μέρος του δικαιώματος για «ισότητα και εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, κατάρτιση και δια-βίου μάθηση» και συγκεκριμένα στο υπό-άρθρο 4β.
- Η προσέγγιση της ΚΑΛΟ ως μια καινοτόμα προοπτική για τα εθνικά εκπαιδευτικά προγράμματα, εναρμονισμένη σε ευρωπαϊκό επίπεδο, παρέχοντας πηγές για την καταγραφή ήδη υπάρχουσών εμπειριών, προγραμμάτων και εκπαιδύσεων εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών σε συνεργασία με οργανισμούς της ΚΑΛΟ και κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, μέσω της ομάδας του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου «Κοινωνική Οικονομία, Επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας, Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Τρίτος Τομέας»³.
- Εξασφάλιση του συντονισμού, μεταξύ της ομάδας του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, της Ομάδας Εμπειρογνομητών για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (GECES) και του

³ Κοινωνική Οικονομία. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <http://www.socialeconomy.eu.org/social-economy-intergroup>

Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP), σε στενή συνεργασία με οργανισμούς και δίκτυα της ΚΑΛΟ και άλλους φορείς της κοινωνίας των πολιτών.⁴

- Προσθήκη της ΚΑΛΟ στην πρόσφατα προτεινόμενη από το Συμβούλιο «Συστάσεις σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση» (που θα αντικαταστήσει αυτό που είχε υιοθετηθεί από Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο το 2006)⁵ ώστε να υποστηριχτεί η ένταξη της ΚΑΛΟ στα σχολεία και κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης μέσω της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών της ΚΑΛΟ και σχολείων σε τοπικό, εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σε εθνικό επίπεδο:

- Υποστήριξη συνεργασίας μεταξύ θεσμών και φορέων της ΚΑΛΟ ώστε να αναγνωριστούν οι δεξιότητες και ικανότητες της ΚΑΛΟ, και η ένταξη τους στο Εθνικό Σύστημα Αξιολόγησης και η προώθηση της ένταξης στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Αξιολόγησης.
- Να ληφθεί υπόψη η Ευρωπαϊκή τάση για την προώθηση της μάθησης βασισμένη στην εργασία με το σχολείο μερικής φοίτησης, και την ένταξη της ΚΑΛΟ σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και στον οδηγό σπουδών της επαγγελματικής κατάρτισης, που περιλαμβάνουν και ευκαιρίες εκπαίδευσης των οργανισμών της ΚΑΛΟ.
- Αναγνώριση της ΚΑΛΟ στον οδηγό σπουδών της επαγγελματικής κατάρτισης ως φορέα δεξιοτήτων ώστε οι νέοι να κατανοήσουν τον επαγγελματικό τους τομέα, να συνεργαστούν στον επαγγελματικό τομέα, μετεγκατάσταση της αλυσίδας για βιώσιμη παραγωγή-διανομή και βελτίωση των τοπικών κοινοτήτων σχετικά με τους NEETS (Νέοι εκτός Εκπαίδευσης, Απασχόλησης ή Κατάρτισης) και μείωση των ποσοστών ανεργίας και υποαπασχόλησης.

Στα εθνικά και τοπικά εκπαιδευτικά συστήματα:

- Ενημέρωση των νέων για την ύπαρξη της ΚΑΛΟ και ενημέρωση σχετικά με τις ευκαιρίες μέσω επιχειρηματικών και προσωπικών εμπειριών σχετικά με την ΚΑΛΟ, ώστε να υποστηριχθεί η τοπική κοινότητα τους και το περιβάλλον στο οποίο μένουν.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικής δράσης για εκπαιδευτές βασισμένη στην αρχές, αξίες και μεθόδους της ΚΑΛΟ, με παιδαγωγικές προσεγγίσεις που είναι διαφορετικές από τις κλασικές, αναπτύσσοντας σχέσεις των εκπαιδευτών και ομάδας.
- Προώθηση των αξιών και των αρχών της ΚΑΛΟ στο πρόγραμμα της επαγγελματικής κατάρτισης, με αναγνώριση με μονάδας αξιολόγησης για τους εκπαιδευτές που συμμετέχουν στις εκπαιδευτικές δράσεις της ΚΑΛΟ και σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε συνεργασία με φορείς της ΚΑΛΟ.

Προς εθνικούς και τοπικούς πρωταγωνιστές της ΚΑΛΟ:

- Προώθηση της προώθησης της καριέρας σχετικά με την ΚΑΛΟ για νέους ως μια ευκαιρία για να γνωρίσουν τις αξίες της ΚΑΛΟ και να γνωρίσουν ένα διαφορετικό κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό μοντέλο, που περιλαμβάνει μια σειρά από δραστηριότητες (επισκέψεις σε κοινωνικές επιχειρήσεις, εθελοντικά προγράμματα, προγράμματα με μέντορες σε φορείς της ΚΑΛΟ).

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Διαθέσιμο διαδικτυακά: http://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/enterprises/expert-groups_it
https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/cedefop_en

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>

Εταίροι και χρηματοδότηση

With the support of the Erasmus+ programme of the European Union

---

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ επικοινωνήστε: info@apdes.pt